

Izhaja vsaki četrtek ob 3. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pismi se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krome, za pol leta 2 krome. Za manj premožne za celo leto 3 krome, za pol leta K 1:50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 krom.

Rokopise sprejema "Narodna Tiskarna" v Gorici, ulica Veterinari 9.

Naročnino in na znanila s prejema upravnštvo, Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalnišču nasproti mestnem vrtu, pri Vincetu Baumgartl v Korenski ulici in na Korenskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasni in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbji.

XVIII. letnik.

V Gorici, 13. januvarja 1910.

2. številk.

Nemci.

Ta narod bi morali Slovenci posneti. Sicer res, da nam manjka denarja. Pa saj tudi Nemci ga nimajo toliko od nekdaj! Podjetnosti nam manjka, in pa tudi znanja nimamo v izobilji. Da tega zadnjega nimamo, to so ravno Nemci krivi, ki hočejo imeti vse le za-se, drugi nenemški narodi pa naj bi jim bili le v tlako. Poleg tega je za nas Slovence ravno to slabo, da nam režejo kruh tisti nenasitneži, ki bi radi vse sami požrli, mi pa od lakote pomrli.

Denar in znanje zapovedujeta danes svetu. Oboje imajo naši Nemci v izobilji. Pa da bi bili s tem zadovoljni! Kaj še. Še druge nenemške narode hočejo podjarmiti, potujčiti, jih odtrgati od svoje rojstne grude in jih napraviti janičarje. To znajo izvrstno delati. Posebno moč imajo pri nas Slovencih. Poznajo uže dobro našo slabo žilico. Denar pa denar! Ta Slovence omami! „Pomoli Slovencu desetak, pa zataji svojo narodnost!“ Tako smo slišali nedavno nekega Nemca. Ni li mož povedal resnice? Žalibog da!

Kaj se dandanes ne naredi za denar? Vsel Proda se moštvo, značajnost, vero, narodnost, poštenost, vse, vse!

Le poglejmo na tužni Korotan in na zeleno Štajersko! — Koliko je bilo pred dvajsetletji Slovencev na Koroškem, na Štajerskem? Tužna nam majka! Kdo je ponemčil tužni Korotan? Nemški denar, nemške šole, „Südmarka“, marke iz rajha! Slovenci denarja niso imeli, toliko manj znanja. Nemci pa so sejali med Slovence tisočake v podobi šol, ki jim sedaj rode 100% obresti! Po eni strani so Nemci držali Slovence v šahu, po drugi pa so jim moličili tisočake in nemške šole! Vrag bi moral biti vmes, da bi tako obdelano polje ne rodilo obilega sadu.

Sedaj, ko jim pšenica najbujnje cveti na Koroškem in na Štajerskem, so se vrgli na Primorsko. Koliko je bilo pred desetletji na Primorskem Nemcov? Par tisoč, večinoma oficirske in uradniške družine. Živ krst se ni zmenil za nje. Kaj pa danes? Samo v Gorici imajo dve nemški ljudski šoli! Denarja imajo toliko, da skoro ne vedo kam z njim! Čujte! Le v lanskem letu je izdala nemška šolska družba za ponemčevanje slovenskih in laških otrok na Primorskem 17.118:29 K. Lepa svota kaj ne! Koliko slovenskih otrok so s tem denarjem potujčili, to vedo sami.

Pa kako znajo ti Nemci! Kar na tihem se vtihotapljajo! Nakrat je v Gorici iz tal zrastlo poslopje za nemško šolo. Brez hrupa. Zakaj? Ker imajo denar. Slovenci bi morali beračiti leta in leta za zgradbo takega poslopja! Sedaj je past nastavljen! Tam se uči nemščina, neobhodno potrebna tistem, ki hoče jesti bel kruh, tam dobe otroci

brezplačno knjige, razne darove, oblike, sladčice itd.

Li veste, koliko članov ima ponemčevalno društvo „Südmark“? 165.000! Podružnic ima 700! In največ denarja tega ponemčevalnega društva potrosijo med Slovenci! To delo vspeva briljantno! Sadovi so vidni! Kjer se naseli le par (recimo pet) nemških družin, uže stoji ali nemška šola, ali otroški vrtec, ali kaj drugega. Slovenci, njih sosedje, vidijo, kako se otroci obdarujejo, uče nemščine itd., alio, njih otrok mora tudi v to šolo. In tako gre naprej brez konca in kraja, tako se krčijo Slovenci, Nemci pa množe. Denar stori vse to, in pa slovenska nezavednost! Kakor smo uže rekli: Denar je gospedar sveta! Za denar se stori vse! Prihodnjic nekaj o skrivnem cilju „Südmarke“.

Od kraškega vinorejca.

Mogoče bode marsikaterega čitalja našega lista zanimalo kam izvaja Italija zelo mnogo svojih vinskih pridelkov; v to svrhu navajamo tu nekaj podatkov. „Landwirtschaftliche und Kommerzielle Berichte“ poročajo, da se je iz italijanskega mesta Livorno v mesecu novembra m. l. izpeljalo 3252 q vina v sodih in 136626 steklenic. Največ ga je šlo v južno Ameriko, in sicer v Brazilijo in Argentinijo 2943 q; torej skoro vse, le nekaj malega v sev. Ameriko in na Angleško. Vina v steklenicah je pobrala največ sev. Amerika; mnogo tudi Egipt, Brazilija in Angleška. Nekaj ga je šlo celo na Francozko, Tuniz in v Turčijo. Vinske cene variirajo med 14—20 lir hl. Vsega vina je Italija letos pridelala okrog 41 milijonov hl in sicer za 11 milijonov hl manj kakor prošlo leto, in leta 1907 naračunali so vsega vina celo 54 milijonov hl. Pravijo pa, da je ta letina jako povoljna in zadovoljiva, ker je vina povprečno 2 do 3 milijone hl več kakor prejšnja leta.

Iz omenjenega poročila se vidi, da ima Italija precej odprt svetovni trg tudi za vino. Pa naša vipsavska in goriska vina, kje imajo ta svoje trge? Sešteje se jih lahko na prste in poleg tega je to še tako malenkostno, da morajo naši vinogradniki res s strahom gledati v bodočnost. Ne le da stane dandanes obdelovanje trte jako mnogo, so vinske cene tako nizke, da imajo zlasti oni vinogradniki, kateri morajo najemati delavske moći, skoro izgubo pri vinu. In kljub taki nizki ceni jim leži vino po hramih, in mnogi ga vsled pomanjkanja posode niti pretakati ne morejo. In potem je še ena napaka, katera utegne naše ljudstvo moralično in fizično uničiti. Mnogo vina, da celo preveč, kupca od nikjer, denarja od nikodi in tudi zaslužka skoro nič; vse je v vinu. In ljudje pokušajo svoja vina dan

za dnem, iz hrama v hram, zato ni čuda, da je nastalo mnogo takih, ki prebijejo svoj dan več v hramu pri polnih sodih in polnih kozarcih, kakor pri delu. V zadnjih letih se je to opažalo, in zlasti letos najdejo ljudje v vinu svoje delo. Sami ljudje te vrste pripovedujejo tako in tudi sami priznavajo svojo krivdo, ali pomagaj jim, sami si težko, in vince je tako zapeljivo, še bolj pa je zapeljiv obup, da svojega krvavo zasluženega pridelka ne morejo prodati niti za slepo ceno ne.

To so fakta resnična, ki naj bi dala ne samo misliti našim rodoljubom, ne samo govoriti o nastali vinski krizi, ne samo na raznih shodih staviti resolucije, pač pa z delom odvračati bližajočo se nevarnost gmotnega in duševnega propada našega ljudstva po vino-rodnih krajih. Glas o nameravanem davku na vino je že sam na sebi tako razburil, zlasti revnejše in zadolžene vinorejce, katerim je vino edino rešilna bilka njihovega življenja, da bodo gospodje gori na Dunaju doživelki tako razčaranje kakor so ga njih prapredniki v 16 stoletju ob času kmetskih puntov. Kaj je za ljudstvo težje kakor plačevati davke, predvsem pa še za one pridelke, katere pridelujejo v potu svojega obraza dan za dnem, za katere prežive v strahu dan in noč, za katere prosijo Boga, da jim obvaruje ono kapljico pred točo. Kaj je tako vladanje ljudstvu v korist; kaj bode taka finančna reforma rešila oni deficit gospoda finančnega ministra Bilinskega? To je zdravljenje, da se z vsekavanjem novih ran skuša popraviti vše polomnjeni voz avstrijskih financ in bilanc!

Ljudstvo je ogorčeno, in mu more li kdo zameriti za to? Nihče ne, kdor pozna njegeve rane! Pravijo, da je naš parlament ljudski-demokratičen; dobro, če je parlament tak, zakaj pa nas hoče zatirati vlada, ki bi morala biti vendar odgovorna parlamentu, temu ljudskemu zastopniku! Je-li res tako? Kaj misli najpriprosteji kmet na Krasu ali drugod na Goriškem? Strah ga je poslušati, ker zaluči človeku brido resnico v obraz: „Odirajo nas vsi, in boljše bi bilo, da bi bilo brez poslancev, brez zastopstva!“ Naravna posledica je taka trditev, kajti vlada le dela, meneč se za parlament malo več kakor za lanski sneg. Žalostno je poslušati, kako ljudstvo toži in zdihuje pod tako neznotisimi raznimerami, in človek, ki imale količaj srca, in če le okusi vsaj pičlo množino trpljenja, bode sodil pravično: takemu ljudstvu ni več človeško trpljenja nalagati vedno več. In kdaj pa smo še slišali, da so nam kdaj kako stvar olajšali, kdaj so še lečili naše rane, ako ne s sežiganjem, da so nasbole bolj nego poprej? Naši zastopniki, priborite si zaupanje svojega ljudstva, poiščite si orodje in pokažite naši vladni, kako naj ščiti našega kmeta vinorejca — ne pa odira!

Deželni zbor.

Peta seja.

Peta seja goriškega deželnega zbora se je vršila v petek ob 4. uri popoldne.

Po prečitanju došlih vlog se je prešlo k dnevnemu redu, ki je obsegal 24 točk.

Pred prehodom k dnevnemu redu, so bili naznani trije predlogi, med temi predlog poslanca Antona Kosmač in tovarišev, s katerim se zahteva pomnožitev osebja pri melioracijskem uradu, prideljenem tržaškemu namestništvu v svrhu, da se bodo hitreje izdelovali načrti za preskrbovanje občin s pitno vodo. Večina ostalih točk se je izročila raznim odsekom v proučevanje in poročanje.

Tako n. pr. se je izročil finančnemu odseku predlog deželnega odbora, zadevajoč prispevke za zboljšanje kraških pašnikov, ki meri na to, da se ustanovi v ta namen novi zalog, v katerega pridejo vsi do sedaj od deželnega zbora že dovoljeni, a ne še dvignjeni prispevki, pomnoženi s prispevki od strani vlade, ki jih pa do sedaj še ni dovolila.

Glede boja proti kobilicam na Krasu v bodočem letu, je predlagal deželni odbor, da naj prispeva dežela k dotednjim stroškom s 25 odstotki, kar pa nima presezati vsote 17.500 K; poleg tega se smejo v to svrhu porabiti uradniki deželnega kmetijskega urada. Tudi ta predlog se je izročil finančnemu odseku.

Sprejeta je bila resolucija, predlagana po deželnemu odboru in naslovljena na visoko vlado, s katero se zahteva, da se imenuje za Goriško še en kletarski nadzornik, dalje, da se naprosi vlada, da vpliva na ogrsko vlado, da bi se tudi na Ogrskem strogo izvrševal vinski zakon ter se s tem preprečila konkurenca ogrskih ponarejenih vin z našimi pristnimi. Vlada naj tudi v prospeku našega vinogradništva dela na to, da se znižajo železniške vozne cene pri odvajjanju našega vina v notranje dele države ter da bi bila prazna posoda, ki se vinogradnikom vrača, prosta vozna. Ravno tako naj bi vlada tudi skrbela za to, da se davek na pivo vsaj zjednači z vinskim dacom.

Nato je bila seja zaključena.

Šesta seja.

Šesta seja deželnega zbora se je vršila včeraj ob 4. uri popoldne.

Sprejel se je nujnim potom predlog posl. Antonelli-ja zadevajoč podaljšanje struge reke Ledra od Nogareda do sv. Vida ob Teru in do Viska, kakor tudi predlog, ki stremi za tem, da bi se omogočil vodotok v prekopu ki vodi skozi selo Sv. Martin pri Tercu. Ravno tako je bil vsprejet nujnim potom predlog posl. Kosmača o pomnožitvi tehničnega osebja pri melioracijskem uradu c. kr. namestništva v Trstu.

zbor društva v dvorani g. P. Lutmana. Po precej obširnem poročilu iz preteklega leta in živahni debati se je izvolil sledič odbor: Benedikt Zavadlav, Janez Kuzmin, Avguštin Tabaj, Jožef Nanut 14, Ivan Nanut, Viljem Nanut, Josip Devetak.

Obenem se je vršil tudi občni zbor tel. odseka. Navdušeno je bil pozdravljen in pohvaljen brat načelnik Ivan Pavletič, ki ima za naš tel. odsek največ zaslug. Bil je izvoljen za načelnika tudi za prih. leto.

Drugi odborniki so bratje: Josip Paškulj podnač., Josip Nanut pred., Jakob Nanut podpreds., Josip Nanut blagajn., Josip Lutman tajn., Gašpar Lutman in Josip Devetak odb.

gSamomor vojaka. Železniški čuvaj državne železnice je našel v noči od četrtka na petek na mostu, ki pelje čez solkansko cesto, razmesarjeno truplo vojaka, katerega je povozil vlak. Ne dač od tam pa je zagledal isti železniški čuvaj sabljo in vojaško suknjo.

Vojška komisija je spoznala v nrtvem vojaku desestnika dragoncev, 25 letnega Ivana Miseh iz Gradca. Truplo so prenesli v vojaško bolnišnico v Gorici. Vzrok samomora je neznan.

g Utonila je v Soči in so njeni ruplo v soboto potegnili iz vode med železniškim mostom in med železniškim mostom pri Barki 15 letna Ana Schasche s Štajerskega. Pokojnica je služila pri neki družini v Gorici. Vzrok samomora ni znan.

Iz ajdovskega okraja.

a Brje. — Slavno uredništvo! Najprej vam sporočim, da naš brejski „primojene“, dopisnik „Soče“ in „Prinorca“, strašno hitro hira in peša, tako ne more s svojim liberalnim vozom ne naprej, ne nazaj, kriči in vpije v grdem liberalnem blatu tako močno, da e slišati njegov glas po celi dolini. Ali a smrdljivi voz mu vseeno noče iti naprej. V tej veliki sili si je vzel na počas najbolj razbrzdanega mezgiča.

Ker ta liberalni voz tudi s to silo noče teči, je postal liberalni voznik še po drugo pomoč na Ustje z namenom, da bodo vsi trije vendar nekaj storili.

V svojem dopisu pravi, da bo brejsko mladino še naprej učil plesati in piti pa zmerino in primerno, tako po bratinovsko je hotel reči, potem ni spaka, da ne bodo vse klerikalce na Brjah pomandrali. Za brejske stariše je to veliko veselje, njih otroke čaka pa še večja sreča: plesali in pili bodo. To si zapomnite liberalci na Brjah, tu vidite, kdo pohujšuje mladino. Vi dopisnik pa, če ste zato postavljeni, da podučujete mladino plesati in pjančevati, vam mora višja oblast tudi za to službo uravnati plačo.

Naše ljudi, ki vas nič ne prašajo, pustite pri miru, svoje pa boljši podučite, da bodo znali resnico govoriti, da jim ne bo treba svojih laži javno po časnikih preklicavati. Med drugim ste tudi pisali, da klerikalno klasje na Brjah ne bo zorelo, pa se motite, zakaj klerikalno klasje je začelo tudi pri nas cesti in zoreti, liberalno je pa res začelo odpadati in gnijiti. To se je videlo v svetli luči 19. decemb. m. l. pri volitvi. Liberalni gnoj je začel smrdeti tudi ljudem na Brjah.

V vašem dopisu ste pisali, da sem jaz prava pravcata opica. Torej po vašem prepričanju bi moral tudi jaz biti vaše žlahte, in vi bi me moral čisliti kot svojega bratranca. Zakaj me pa črtite, ako sem vašega rodu? S tem kaže, da nimate niti živalske ljubezni.

Najbrže težko čakate, ker vam toliko časa ne pogrejemo tisti par vaših starih klobas, ki vise na nekem žebju

tam blizu cerkve. Le še malo ponete, pa bodo gotove, — žaltave bodo!

a Iz Rihenberga. — Znani tat naše časti in poštenja, ki dela prepri po občini, še zmerom čepi za Bratinovem hrbotom skrit, ker nima toliko junaštva, da bi se podpisal s svojim pravim imenom. Ta mož kriči, naj bi se mi podpisali pod svoje dopise. Kdo pa je prvi začel nas zmerjati in blatiti? Le presteje koliko nesramnih in divjaških dopisov ste že spisaril v vaših liberalnih cunjah. Kadar boste povedal svoje ime, se vam bomo dali tudi mi spoznati in potem se bomo z vami pošteno pomenili.

Gospod urednik! Bratinova stranka je že obupala, da bi zmagała pri volitvah. Saj letos bi gotovo zmagała, pa ima premalo — kandidatov — ne, ne kandidatov, premalo volilcev. O, kandidatov ima še preveč, ker bi rad vsak bil najmanj župan. Pravijo, da bo treba spraviti v starešinstvo nekaj mož, ki ne bodo županu kimali. Odločili so se, kakor pravijo, da bodo postavili za starešine svojega načelnika sodarja Bratino, Copiča, Colja, Cigoja, brejskega Mužino, Brezarja in Perača v Polju, Fabjana iz Vasi. Za enkrat so te odločili, da bodo delali pri sejah obstrukcijo. Colja bo godel in piskal, Copič in Cigoj bosta govorila, Mužina bo plesal, drugi bodo kričali, načelnik sodar Bratina jih bo pa z dogo dirigiral. Kako bo, vam sporočimo. Pristaši S. L. S.

Iz kobariškega okraja.

kb Katol. slov. izobr. dr. na Vrsnem pri Kobaridu. — V nedeljo se je ustanovilo na Vrsnem pri Kobaridu „Kat. slov. izobr. dr.“ Pri ustanovnem shodu je govoril g. Fr. Kremžar iz Gorice. Pristopilo je 80 členov.

Po shodu je bil občni zbor „Kat. slov. izobr. dr.“ iz Smasti. Za predsednika je bil izvoljen mladenič Janez Ivančič iz Smasti št. 35.

Iz folminskega okraja.

t Iz Volčanskih hribov. — Na pragu novega leta vsak človek premisli svoje delovanje pretečenega leta, dela in težave, katere je prestal in ko se zaveda, da vse težave in delo je opravljal po svoji vesti in katoliškem prepričaju, je vesel, čeravno je pri tem prestal najhujše trpljenje. Tako je tudi naše ljudstvo tukaj na Goriškem v minolem letu imelo prestati strašno hude boje in težave in iz teh bojev je izšlo kakor junak, kakor zmagovalec, ker izbralo si je može poštene in značajne, ki se ne bojijo stopiti z resnico na dan. In ob začetku novega leta si vsak vošči tudi šrečno novo leto in največjo srečo si pa voščimo svojim somišljenikom: Bog jim plačaj njihov trud in njihovo veliko podpolo zlasti izobražencem, ki so prosto ljudstvo tako požrtvovalno podpirali, da katoliške ideje med prostim ljudstvom tako složno prodirajo. Brez strahu zremo v novo leto. Ali nam prinese težke politične boje? Sli bomo v borbo! Znali bomo braniti verske nazore. Naše geslo bo v novem letu — brez ozira na desno in levo. Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje, vošči vsem Lepodolski.

,Kat. slov. izobr. društvo“ Podbrdo priredi dne 30. t. m. veselico s petjem in igro. Obširnejši program se pozneje objavi.

Iz cerkljankega okraja.

c Št. Viška gora. — Dne 5. t. m. je tukaj umrla gospa Marjana Laharnar. Vogrič iz dobro znane rodovine. Vdeležba pri pogrebu dne 7. t. m. je bila

izvanredno velika. Pokojnica je bila vedno naklonjena S. L. S. in velika dobrotnica tukajšnje cerkve. N. p. v M.

Iz komenskega okraja.

Komen. — Na praznik Sv. Treh kraljev je bil napovedan shod Gabrščekov. Gabršček ni bil. Komenci so ga pričakovali „s frasko“, kakor je sam grozil svoj čas drugim. Prišel je namesto Drejca le Dr. Levpušček ter je mlatil prazno slamo pred občinstvom, ki so ga zbobnili najeti agitatorji iz sosednjih vasi — največ jih je bilo zraven le iz radovednosti. Gospodje advokatje mislijo, da smo Komenci res tako zabiti, da ne vemo, zakaj so bili razveljavljeni 3 mandati slov. veleposestva. Misli gospoda, da se bomo dali res še nadalje za nos voditi od gorških kramarjev — advokatov itd. — ki hočejo po sili netiti le prepri v občinah ter nam s polaganjem svojih mandatov in vsled novih volitev nakladajo le stroške in stroške da je groza!!

Nad vse se je pa odlikoval na govorniškem odru naš dični drž. poslanec Lojze Štrekelj. Ta telesni velikan se je spravil na gg. „nunce“ z vso orjaško silo ter je prav umazano, pobalinsko klestil duhovščino kakor kak navadni šnopsar; nič čuda; saj je svoj čas služil pri vojaških žrebcih ter se na take reči prav dobro razume. Prešerski dohtar je pritisnil ob koncu govora še svoj pečat — in konec je bilo protestne glorie.

Gospoda! slabu ste naleteli s farško gonjo! Štrekelju je v obraz zabrusil mož — bivši njegov volilec: „Sramota za vas, da ste se ločili od svoje žene ter da ne morete žnoj potpreti — saj potrpimo mi“.

Se studom so zapuščali dvorano Štrekeljevi bivši pristaši ter njegovo surovo nastopanje proti duhovščini so očitno obsojali. S tem protestnem shodom si je Lojze zapravil še ono malo ugleda, ki ga je užival pri domačinah. Kam privede človeka slapa strast in nemirna vest!!

„Jaz sem v klubu jugoslovanskih poslancev na Dunaju ter mi delamo proti klerikalcem in za kmeta“ se je mogočno pobahal Lojze. Oh Lojze! Kmetje sami smo sprevideli, da se za nas preveč trudiš; bojimo se za tvoje zdravje; škoda bi bila tvoje goljatove postave; radi tega smo ti odvzeli butaro deželnega zastopstva. Dvakrat si se zato poganjal. Mi smo pa rekli: Lojze, oddahnji se, da ne omagaš. Glej tvoj pobratim Goriški Drejc je vše obupal. Puško je vrgel v koru zo in zbežal je — položil mandat. Da bi se tudi tebe polotila taka misel! Klerikalne batine so hude. Zadenejo v živo. Lojze drži se trdno državoborbškega mandata — saj nese vsaki dan 20 svetih kronic — iz ljubezni za kmeta — le sedi mirno v svojem klubu tam na Dunaju — pa pusti le na miru klerikalce te prešmentrane. Štrekelj nazaj v Dalmacijo!

Občinarji.

Na lov ponesrečen policijski nadsvetnik. — Policijski nadsvetnik Karel Fenner iz Trsta je bil v nedeljo na lov v Štanjelu na Krasu s svojimi prijatelji. Nekdo mu je vsled neprevidnosti ustrelil v hrbot cel nabož zrn. Precej ranjenega so ga prenesli v Štanjel.

km Veliki Dol. Veselico, kojo je vpravorilo izobr. društvo je pokazala, da igralci in igralke napredujejo. Igrali so še precej neprisiljeno in naravno. Ugašala je zlasti božičnica. Bodisi deklamacije, bodisi živa podoba o Č. Rojstvu Kristusovem, oboje je bilo dobro izvršeno. Hvala vodstvu čipkarskega tečaja na Dunaju, ki podpira učenke in spodbuja k taki slavnosti.

Bodi izrečena tu prisrčna pohvala in zahvala tudi vrlim nabrežinskim tamburašem, ki so nas razveseljevali s svojim res umetniško - finim tamburinem. Naj bi bili v spodbudo tudi našim!

km Vojsčica. — Pretekli pondeljek imeli smo tu ogenj. Pogorel je mlad go-

spdar Jož. Milanič orela mu je štala, skedenj, vsa krma in nekaj poljskega orodja. S težavo in zadnji hip rešila se je živina. Čudno! S prešči je bilo opraviti, druga živina je pa kar sama iz štale hitela in dirjala po vasi. — Sreča, da je ogenj nastal čez dan. Na znamenje zvonov bila je na licu mestna takoj vsa vas. Ljudje so delali z vsemi močmi, da se ogenj ni razširil na hišo, in le vrlim možem in hrabnim fantom gre hvala, da se niso spalnice vnele, drugače zgorelo bi bilo vse. Dekleta in žene so s čudovito hitrostjo nosile vodo. Mož je bil zavarovan pri banki „Slaviji“.

Upamo, da bo banka pomagala reševu natančno ter se tudi gasilcev spomnila. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

Iz sežanskega okraja.

Iz Tomaja. — Trikrat so nas te božične praznike razveseljevale gojenke dekliske in gospodinjske šole tukajšnjega „Elizabetišča“ uprizorivši „božičnico“ z bogatim vsporedom. Tri igre, petje, deklamacije, govor in žive podobe vršile so se zaporedoma, ne da bi bilo treba na nje čakati po dolgočasnih odmorih. Za humoristični del skrbele so nam s prireditvijo Šaloigre „dr. Čukec, zdravnik palčkov“. Čudili smo se spremnosti in učenosti zdravnikovi, ki je znal raznovrstne bolezni s praškom ozdraviti v kratkem času. V igrokazu: „Po prevrah do zmage“ kazale so nam dekllice, kako skrbi za človeka angelj varuh, ki mu kaže minljivost in nečimurnost vsega posvetnega in ga koncem pripelje do ljubezni do Nebeškega Kaj lepa je bila tudi igra: „Prijaslicah“ z živo podobo in petjem. Vse igralke (37) nastopale so v krasnih kostumih samozavestno, brez vsakega strahu. Pohvalno mi je omeniti mešani zbor, ki je še precej težke skladbe Ferjančičeve, Kosijeve, Sattnerjeve in druge precizno proizvajal. Zato so želi pevci in igralke obilo polvale in ploskanja. Udeležba je bila vsakikrat ogromna tako, da je bila dvorana natlačeno polna. Hvala srčna č. sestram za njih trud. V plačilo naj jim bode zavest, da so se trudile za čast božjo in dobrobit slovenskega naroda.

Iz Koprije 28. decembra. Odprto pismo c. kr. okrajnemu glavarstvu v Sežani. Dne 26. aprila t. l. so bile pri nas volitve za obnovljenje občinskega starešinstva. Volilna komisija je bila sestavljena iz samih liberalcev in je nopravila gorostasne nepostavnosti. Protiv volitvam smo vložili pritožbo na c. kr. okr. glavarstvo v Sežani dne 3. maja, ki pa še ni rešena. Naš župan, ki nima še nobenega računa poterjenega od deželnega odbora, gospodari prav po liberalno z občinskim imetjem uže 4 leta in 2 meseca.

Vprašamo voditelja c. kr. okr. glavarstva: ali ni še bilo časa rešiti našo pritožbo v 8, reci osmih, mesecih in 25 dneh? Kaj ne, naglost ni dobra.

Več Kopričev.

Droblinice.

37 milijonov božičnih darov. New-Yorkski poštni uradi so ugotovili, da je o minolem božičnem času bilo izročeno za Evropo 485.450 denarnih nakaznic. Na te nakaznice izročena sveta je znašala 37 milijonov frankov. Ta denar je večin delom izročilo delavstvo. Samo new-yorško delavstvo je poslalo 7 milijonov frankov. Največji del dobi Angleška, namreč 10 milijonov, Rusija in Nemčija po 3 milijone.

Senzacionelni samomor na Dunaju — v zvezis Hofrichterjevo afero? Polkovnega zdravnika dr. Leona Kromholza, ki je bil učitelj naravoslovja na dunajski pehotni kadetni šoli, so našli

6. t. m. zvečer in bržkone zastreljenega s čudem. Dr. Kromholz je bil neoženjen in star 35 let. Ko se je povrnil s sprejeda, je zdravnik zavilj strup, oblečen še v vojaški uniformi. Ko so ga našli mrtvega, je sedel pred gorenjo svetilko na pisalni mizi v naslonjaču, kot bi navidezno spal. Zdravniška pomoč je bila že prepozna. Vzroki samomora še niso natancno znani. — Truplo so v garnizijski bolnici obducirali. V vojaških krogih je povzročil samomor veliko razburjenja, ker se sumi, da je v zvezi s Hofrichterjevo aferto.

Žetev traja na vsej zemlji celo leto. — V Avstraliji dokončajo žetev v januvarju in pričenjajo v Novi Zelandiji, na Čilskem in nekaterih rodovitnih pokrajnah Južne Amerike; v februarju in marcu v Egiptu in Indiji; v aprilu v Siriji, na Cipru, v Mali Aziji; v maju v osrednji Aziji, na Kitajskem, Japonskem; v Alžiru in Maroku; v juniju v južnih delih Zedinjenih držav, Kaliforniji, na Španskem, Portugalskem, v Italiji, na Ogrskem, Turškem, Rumunskem, v južni Rusiji, na Bolgarskem ter južnem Francoskem; v juliju na ostalem Francoskem, v severni Ameriki, Avstriji, Švici in Nemčiji; v avgustu v Belgiji, na Nizozemskem in Dansku; v septembru na Škotskem, Švedskem in Norveškem; v oktobru na severnem Škotskem in v severni Ameriki; v novembetu v Južni Afriki, Peru in severni Avstraliji, in slednjem v decembru v Argentiniji in južni Avstraliji.

Kako bo letošnje leto? — Ga. de Thebes, glasovita pariška prerokovalka, je izdala, kot običajno, tudi letos svoje prerokovanje za bodoče leto, o čemur se v pariških listih mnogo razpravlja. Pravi, da stoji leto 1910 v znamenju ognja. Bodoče leto ne bo ravno posebno slabo. Poletje bo sicer nekoliko hladnejše in bolj deževno, a bo zato jeseni mnogo dobrega vina. Srednje-evropsko primorje bo mnogo trpelo vsled hudi viharjev. Posebno bo mnogo požarov. Tako bo nastal grozen požar gozda nedaleč od nekega velikega mesta. Vulkanji bodo nemirni. Napredek se bo posebno pokazal v rudarstvu. V carstvu mode bo nastalo leta 1910 pravi preobrat. Ženske bodo nosile male klobuke. Sluge in laži bodo imeli srednjeveške obleke in lasulje. Zrakoplovstvo bo napredovalo, a ostalo bo še nadalje samo šport nekaterih ljudi. Podmorski potresi bodo naredili zlasti v Severni Ameriki mnogo škode. Nemirna negotovost obkrožuje Balkan. V Rusiji in Belgiji se bodo izvršili veliki preobrati obstoječih razmer. Gotov čas se bodo velevlasti bavile samo z Azijo. Na Angleškem bo revolucija učinila velike preobrate, in isto se bo zgodilo tudi na Španskem. Pravi pa, da bo leto 1910 prineslo silen napredek v skorajšnjem zbljanju narodov in utrditev svetovnega miru. Ponedeljki in četrtni bodo večinoma nesrečni, a nedelje srečni dnevi.

Koliko je v Ameriki Slovanov? — V Ameriki živi pet milijonov Slovanov. V Zedinjenih državah je pol milijona

Čehov in pol milijona Slovakov, 2 milijona Poljakov, 400.000 Hrvatov in Srbov, 460.000 Rusov, 105.000 Slovencev in 80.000 Boigarov; skupaj je 4.000.000 Slovanov v Zedinjenih državah. Peti milijon živi izven Zedinjenih držav: v Kanadi, Argentiniji, Mehiki, Paraguay-u, in sicer 210.000 Čehov in Slovakov, 140.000 Rusov in 100.000 ostalih slovanskih pričadnikov.

Nov način podpiranja revežev je vpeljala občina Langwerden na Gorenjem Avstrijskem. Mesto denarne podpore jim daje „na posodo“ krave, ki jih je nalašč za to kupila. Tele in nleko je tega, kdor je podpiran, krava sama pa je vedno last občine.

Največjo šolo so otvorili v New-Yorku. Ima 23 nadstropij in 200 sob za po 50 učencev, tako da lahko šolo obiskuje 10.000 otrok.

Prestop ruskih diplomatov h katoličanstvu. — Tajnik ruskega poslanštva v Rimu, Jevrejinov, je pustil svojo službo in prosil za sprejem v jezuitski red. H katoličanstvu sta prestopila tudi tajnik ruskega poslanštva v Parizu, Soječin, in ruski konzul v Bordeauxu, Komarov.

Burna Silvestrova in noveletna noč. — Na Silvestrovo je bilo ponoči na Dunaju toliko nemirov, da je policija v mestu in v predmestjih arretirala 73 oseb. Še hujše je bilo v Budimpešti, kjer je policija konstatirala 14 težkih zatruljenj z alkoholom ter je morala arretirati 113 oseb. V Berolini je bilo v noveletni noči izvršenih 22 krvavih dejanj.

Gospodarske vesti.

Obrtniki in zalaganje armade. — Ministerstvo za javna dela je na podlagi poročil c. kr. obrtno-pospeševalnega urada nedavno razdelilo med obrtne zadruge za armado določene množine izdelkov iz usnja. Doslej so mali obrtniki zalagali 25 odstotkov potrebščine. Za leto 1910 se množina poveča za 12,5 odstotkov. V minarem letu so črevljari oddali armadi 70.050 parov črevljev v vrednosti 927.850 kron, jermenarji in sedlarji blaga za 324.357 kron. Za leto 1910 pa je armada pri črevljarjih naročila 92.305 parov za 1.252.000 kron, pri jermenarjih in sedlarjih pa blaga za 297.000 kron. Vsa pojasnila o pogojih, vzorcih itd. dobre obrtne zadruge pri trgovski in obrtni zbornici.

Olšenje vina z mlekom. Vino se čisti tudi z mlekom, toda le v izjemnih slučajih. Mleko ima to lastnost, da jemlje tuj duh in tuj okus. Zato se rabi najraje pri takih vinih, kjer druga čistila ne pomagajo dosti. Znano je tudi, da jemlje mleko barvo, zlasti takemu vinu, ki je porjavilo. Ako hočemo vino z mlekom čistiti, moramo vzeti dobro posneto mleko, ki je popolnoma sveže. Zato se najbolj priporoča mleko, ki je takoj po molži posneto s strojem-posnemalnikom. Za 1 hl vina se potrebuje 1/4 do 1 1/2 l mleka. Koliko ga je treba v

enem in drugem slučaju vzeti, naj počake poskušja v malem.

Za kratek čas.

Nesporazumljeno je Hišnik (prosjaku): „Vnogalime vam ne dam nič; čvrsti ste dovolj, da mi lahko razsekate tamle drva, pa boste zasluzili“. — Prosjak: „Drvi sekati ne morem, sem preslab!“ — Hišnik: „Potem se mi pa kar izgubite, sicer pokličem stražnika!“ Prosjak: „Prav imate. Stražniki so močni in tudi časa imajo dovolj in prav lahko vam bodo razsekali drva!“

Učiteljica: Kaj je najbolj škodljivo za oči? — Učenka (višje šole): Ljubezen, ki zaslepi človeka.

Ona: „Danes sem brala, da je kava strup; jaz je pa toliko popijem!“ — **On:** „No toraj, tu imamo takoj razloženo, zakaj imaš vedno tako strupen jezik!“

Narednik proti vojaku, ki nosi očala: Fiks Laudon, ali je svet že kaj takega videl! Ta človek ima očala in ne vidi, da mu zadaj manjkata dva gumba!

ZAHVALA.

O priliki nenadomestne izgube naše nad vse ljubljene hčerke

KATARINE GERBEC

izrekamo svojo srčno zahvalo vsem srodnikom, prijateljem in znancem, ki so prihilili iz bližnjih in daljnih krajev, da spremijo blago pokojnico na poti v večnost. Posebno se zahvaljujemo Marijinim hčeram iz Pevme in iz Št. Ferjana, enako pevcem za lepe žalostinke, kakor tudi darovateljem krasnih šopkov in vencev. — Bog vsem stotero poplačaj!

Pevma, 11. jan. 1910.

DRUŽINA GERBEC

Rojaki!
kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

Loterijske številke.

8. januvarja.

Dunaj	50	52	35	22	47
Gradec	84	6	86	41	20

Dva učenca

za krojaško obrt v starosti 14—16 let se sprejmata. — Več se izve pri upravi našega lista.

VINO

kalno, rjavo se čisti v par dneh brez da bi zgubilo kaj na okusu, pač pa dobi bolji okus in lepo svetovno (ceknasto) barvo s čistilom, katerega se od daleč naročuje.

Prodaja se tudi pravi vinski špiritu tovarniški ceni 95 procentov. Gotovim posestnikom na 2 meseca za plačati.

Naslov pove iz prijaznosti upravitelju „Primorskega lista“ v Gorici, Semeniška ulica št. 16 II. nadstropje.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem ustanovil v Vipolžah nov, lepo urejen mlin na benzin. Vabim p. n. trgovce in obrtnike na deželi in v mestu, naj blagovale naročevati belo in rumeno moko prve vrste ter domačo turščico v mojem mlincu. Vabim tudi naše kmetovalce v Brdih, naj se blagovale posluževati te prilike, saj v naših krajih nismo še imeli kaj podobnega. V zalogi imam tudi dobro briško ribolo, tropinsko žganje in slibovec. Na zahtevo pošiljam brezplačno tudi uzorce.

Se spoštovanjem

Vincenc Jasnič,
posestnik in obrtnik v Vipolžah
p. Kozana.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,
v GORICI

Gosposka ulica štev. 25
priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonialnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

lastnik prve in največje slovenske svečarne

v Gorici, ulica sv. Antona 7.

Priporoča preč. duhovščini, cerk. oskrbnosti, p. n. slavnemu občinstvu čebelno-voščene sveče zvitke, kadilo, med itd.

Dober dan Marija! Bog daj Ana!

No, kod pa hodiš Marija, da Te že tako dolgo nisem videla, več kot pol leta? Kaj me sprašuješ Ana, saj veš da me ženske imamo dosti opravila z eno ali drugo stvarjo. Znano mi je Marija, da je opravila vedno zadosti, pa kaj bodeva sedaj o tem govorili, ko človek komaj čaka trenutka, da lahko z svojo staro znanko spregovori resno kake druge stvari. Prav praviš Ana; ali še hodiš kupovat oblačilno blago v edino slovensko trgovino te stroke v Raštelj, v Gorico k

FRANC RAVNIKAR-ju?

Kaj me še sprašuješ o tem — saj sem Ti že pred skoraj pol letom povedala, da sem bila tam prav zadovoljna in ne opustim več te trgovine ker dobim tam vedno sveže blago in sem postrežena prav po domače in z nizkimi cenami — saj več ne moreš od trgovca zahtevati kakor Ti nudijo tamkaj; saj tudi jaz kupujem tam odkar si mi Ti svetovala in tudi drugim povem o solidnosti te trgovine. Več sedaj za novice ima mačih, so vsi zdravi? Hvala Bogu vsi! Pridi me enkrat obiskat, da bodeva še kaj pokramljale, sedaj grem pa na trg. Z Bogom Marija!

Anton Potatzky

v Gorici, na sredi Raštela hiš. štv. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nimbarskega in drobnega blagater tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine

za krojače in čevljarje.

Svetnjice, rožni venci mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmih in trgi ter na deželi.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica štev. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko.

VIKTOR TOFFOLI

GORICA

Velika zaloga oljkinega olja iz najugodnejših krajev

Jedilno olje po 96 v. liter	
Jedilno fino	K 1:04
Istrsko	" 1:12
Corfu	" 1:20
Puglie	" 1:20
Jesih vinski	" 1:60
Marsiglia	K 1:28
Bombay	" 1:20
Bari	" 1:40
Lucca	" 1:60
najfinješ	" 2-
Milo in luči.	

Priporočam č. duhovščini in cerkvenim oskrbništvo.

Edina zaloga oljkinega olja v Gorici, via Teatro 16 in via Seminario 10.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel od g. Antonia Obidiča njegovo staroznano

čevljarsko delavnico

v Semeniški ulici št. 2.

Priporočam se slav. občinstvu za mnogobrojna naročila in zagotavljam točno in dobro postrežbo ter zmerne cene.

Josip Černovic,

čevljarski mojster

Gorica, Semeniška ulica št. 2.

Dr. Ruggero Kürner

zdravnik, kirurg ter bivši asistent na porodniški in ostetriški kliniki v Gradec-u.

Specijalist za ženske bolezni.

Ordinira od 10.—11. ure predp. in od 3.—4. ure pop.

Fran - Josipovo tekališče 6.

Peter Cotič,
čevljarski mojster, Gorica,
Raštej 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z deželi se po pošti razposiljajo. Cene zmerne. Edino zastopstvo najboljšega čistila za črevlje in usnje v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Odlikovana mizarska delavnica s strojnim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva
iz lastne delavnice.
Izdruje cerkvena dela,
spovednice,
klopi, okvirje,
klečalnice itd.
Vsakovrstna dela za stavbe.

Svoji k svojim! — Svoji k svojim!

Staroznana narodna trdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26,

postrežno pošteno in točno s pristnimi belimi inčrni vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s pyljenškim pivom "PRAZDROJ" iz slovenske "Meščansko pivovarno" in izbornim protivinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkah in steklenicah; z dodatnim pristnim tropinovcem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po želenosti na vse krate avstrijsko-ogrške države v sodih od 50 l naprej franko goriška postaja. — CENE ZMERNE.

Odlikovana pekarija
in sladčarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, piunce itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrirana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obrestovala pričenši s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ (štiri in pol od sto).

Posojila se bodejo dajala članom:

- na vknjižbo po $5\frac{1}{4}\%$ (pet in en četrt od sto);
- „ menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto).

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

GORICA v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno korno nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove amerikanske blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travniku.

Trskino (stokfizovo jetno olje). Posebno sredstvo proti prsnim bolom in splošni telesni slabosti. Izvrna steklenica tega olja na ravnem barve po K 1:40, bele barve K 2.

Trskino železnato jetno olje. Rabiti tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času z gotovostjo vse kostne bolezni, zlegni otroki, golše, malokrvnost itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, prešle so redno v mojem kem. laboratoriju predno se napolnijo steklenice. Zato zamorem jambili svojim čet. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofolettijeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Čevljarska zadruga v Mirnu

naznanja sl. občinstvu, da je odprla prodajno svojih izdelkov na trgu sv. Antona na vogalu v Rabatišče št. 1 ter se priporoča za obilno naročbo. --- Ima v zalogi vsakovrstnega obuvala ter sprejema naročila po zmernih cenah.

Največjo zalogo pohištva za Goriško z lastnimi delavnicami za mizarsko in tapetarsko stroko ima

A. Breščak - Gorica

Gospodarska ulica št. 14 (v lastni hiši).

Velika izběr raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal, slik, stolov in vsega, kar spada v hišni upravi. Glede cen konkuriram lahko vsakemu, ker prodajam blago iz lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočam

ANTON BREŠČAK.